

Direktoratet for Byggkvalitet

Postboks 8742 Yongstorget

0028 Oslo

post@dibk.no

Oslo, 18. mai 2015

Nye energikrav 15/1311 - Nye energikrav til bygg, høringsuttalelse fra VKE

Vi viser til høringsbrev fra Direktoratet for byggkvalitet (DiBK), datert 16. februar 2015.

VKE – Bransjeforeningen for ventilasjon, kulde og energi organiserer bedrifter innen ventilasjon, kulde og varmpumpebransjen. VKE er en bransjeforening under Norsk Teknologi. Det vises til Norsk Teknologis høringsuttalelse. VKE leverer egen høringsuttalelse som tar for seg det som gjelder spesifikt for våre medlemsbedrifter, samt enkelte tema som har særlig stor betydning for VKEs medlemsbedrifter.

VKE har imøtesett forslaget, og vil sterkt understreke at energieffektivisering er viktig og at regelverket må utformes slik at det bidrar til dette formålet. Samtidig må byggene være slik at de ivaretar behovet for et godt innemiljø.

Generelle kommentarer

Formålet med endringer i tekniske krav til byggverk er å redusere bruken av energi i drift av bygg. Beslutningen om kravsnivå er gjort på bakgrunn av utredninger om samfunnsøkonomiske og helsemessige konsekvenser, samt kompetansen i byggenæringen. I tillegg skal regelverket være enkelt og effektivt.

VKE mener at forslaget inneholder mange positive tiltak. Forslaget innebærer betydelige forenklinger og det åpner for fleksibilitet.

Når det gjelder vurderingene av kompetansebehov som følge av forslaget, mangler det dessverre referanser til tekniske installasjoner. Innregulering, drift og vedlikehold av de tekniske installasjonene vil være avgjørende for å ta ut effekten av forslaget. Dette krever kompetanse, men er ikke identifisert som en utfordring i høringsdokumentene. Derfor er det ikke skissert tiltak for å dekke kompetansebehovet rundt innregulering, drift og vedlikehold av tekniske installasjoner, ei heller samordning og integrasjon av ulike tekniske funksjoner. VKE mener myndighetene har et ansvar for å utarbeide en læreplan og sørge for at det kommer i gang utdanning på dette viktige fagområdet.

Kommentarer til forutsetninger lagt til grunn for forslaget

Det er lagt inn en rekke forutsetninger i høringsutkastet. Dette er også gjort med hensyn bruk av elektrisk kraft. I motsetning til resten av Europa har norsk kraftproduksjon (elektrisitet) nesten ikke CO2 utslipp fordi den i all hovedsak er basert på vannkraft. Men, klimautfordringene kjenner ingen landegrenser. Det er naturlig å bemerke at Norge er koblet opp mot det Europeiske kraftmarkedet, gjennom overføringsforbindelser mot Finland, Sverige, og Danmark. Det er enveis linje fra Russland

og det er gitt konsesjon for å bygge ut kraftutveksling mellom Norge og Tyskland/Storbritannia. I følge statens eget nettselskap, Statnett SF, vil norsk vannkraft være; « en viktig brikke i puslespillet for å redusere Europas klimautslipp.

Ut fra dette perspektivet vil VKE sterkt understreke at energieffektivisering er viktig og at regelverket må utformes slik at det bidrar til dette formålet.

De tekniske forutsetningene som er lagt til grunn for fastsettelse av minimumskrav innebærer at bransjen må strekke seg og at de til dels er helt i ytterkant av hva som er mulig med den teknologi som benyttes i dag. Dette innebærer at det ligger et incitament til innovasjon og utvikling både når det gjelder teknologi og kompetanse. Det må legges til grunn at dette vil måtte medføre kostnader, uten at det er gjort eksakte beregninger på dette.

Kommentarer til forlaget til endringene i forskrift om tekniske krav til byggverk

Kommentarer til § 14-2 Krav til energieffektivitet i forslag til nye energikrav 2015

Ad 1) Beregningspunkt

Totalt netto energibehov forslås som beregningspunkt som i gjeldende forskrift.

VKE mener at en ved fortsatt å legge opp til å bruke netto energibehov som beregningspunkt ikke gir tilstrekkelig incitament til å utvikle og utforme energieffektive tekniske installasjoner. Fortsatt prioriteres bygningskroppen. VKE antar at noe av grunnen til dette er det store fokuset på varme og oppvarming og at en ikke har tatt inn over seg at energi til oppvarming utgjør en stadig mindre del av det totale energibehovet i et bygg. VKE mener krav og beregningspunkt bør settes slik at det tas hensyn til alle tekniske installasjoner og ikke bare varmesystemer.

Dersom en skulle velge å opprettholde netto energibehov som beregningspunkt i det regelverket som blir vedtatt i denne omgang vil VKE sterkt understreke at en på sikt, dvs ved neste revidering av regelverket, bør benytte levert energi som beregningspunkt. Levert energi angir hvor mye energi som må tilføres bygget og stimulerer til optimale bygningstekniske og tekniske løsninger. Hensynet til en harmonisering med reglene for energimerking av bygg tilsier også en slik løsning.

Ad 1) Ramme

VKE mener at forslaget om å gå over til kun rammekrav er en gunstig forenkling. Regelverket blir enklere og fleksibiliteten større. Det gis rom for omfordeling mellom tiltak på bygningskropp og tekniske installasjoner så lenge minimumskravene er oppfylt. Dette stiller imidlertid nye og større krav til kompetanse for de som skal beregne energibehovet. Et alternativ, for å unngå uheldige konsekvenser og unødvendig ressursbruk med for kompliserte beregninger, kan være å åpne for en forenklet modell når det gjelder småhus. Eksempelvis sjablonberegninger på tiltaksnivå eller tabellberegninger. Dette vil kunne gjøre det lettere, særlig for mindre aktører, å ha tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre energiberegninger.

Ad 4) Energibudsjett med reelle verdier definisjonen av energifleksible systemer

VKE stiller seg svært positiv til at det innføres krav om energibudsjett med reelle verdier. Dette vil føre til større fokus på hva man faktisk oppnår, dvs. i siste instans den reelle klimagevinsten. Dette vil stille krav til bransjen om å levere sluttresultatet og også få fokus over på drift av byggene.

Ad 5) Formålsdelte energimålere

VKE stiller seg svært positiv til formålsdelte energimåler, som vil bidra til å skjerpe fokus på energibruk/energieffektivisering. Det vil gi grunnlag for å gjøre målrettede tilpasninger som igjen vil redusere forbruk og gi på økonomisk gevinst og klimagevinst. Kravet til formålsdelte målere gjelder kun energipostene romoppvarming, ventilasjonsvarme og tappevann. Krav til måling bør også settes til annen energibruk i bygg.

Kommentarer til § 14-3 Kravsnivå – minimumskrav til energieffektivitet

Kravet til energieffektivisering ved at energikravene skjerpes med tilsvarende ca 26% for boliger og 38% for kontorbygg. VKE vurderer nivået på de skjerpede energikravene som fornuftig og realistisk.

- Når det gjelder kontorbygg ligger det nye kravet tilsvarende standarden for passivhus. Dette vurderer VKE er riktig nivå.
- Når det gjelder bolig er kravet til energieffektivisering mindre ambisiøst enn standarden for passivhus. Skjerpingen er et skritt i riktig retning, kravene kan i fremtiden skjerpes ytterligere.

VKE vurderer at vi som bransje kan levere både teknologi og kompetanse og således ta vårt ansvar for at disse kravene kan oppfylles. Jf vår generelle kommentar til de forutsetningene som er lagt til grunn for beregningene.

Kommentarer til § 14- 4 Krav til energiforsyning

Ad 2) Det er viktig at definisjonen av energifleksible systemer er teknologinøytral. Med de lave oppvarmingsbehov som er en konsekvens av rammekravet kan f.eks. oppvarming med luft/ventilasjon bli et godt alternativ.

Den definisjon som fremgår av høringsnotatet side 4/49 er ikke teknologinøytral.

Konkrete merknader til høringsnotatet

Høringsnotatet 2.2.3 Kravsnivå – energiltak som er lagt til grunn for skjerpet energiramme

På side13/49 sies det at det ikke er vanlig med styringssystemer for ventilasjon (og belysning) i bolig. På dette området er det en rask teknologisk utvikling slik at behovsstyring også er høyst relevant for bolig.

Høringsnotatet 2.4.2 Fjerning av regulering av direktevirkende elektrisitet

På side 23-24/49 sies at "Luft-til-luft varmepumper gir f.eks. ikke større fleksibilitet med hensyn til fremtidig valg av energibærer enn panelovner, siden de også krever elektrisitet for å fungere".

Det er da å bemerke at heller ikke vannbårne varmesystemer fungerer uten elektrisitet (til pumper og ofte også til regulering).

Høringsnotatet 3.1 Effekter på energibruk i bygg.

På side 23-24/49 sies at " Romoppvarming utgjør en stor andel av energiforbruket. Energiforbruket i bygg er følgelig høyere om vinteren enn om sommeren".

Dette er en gammel sannhet som ikke lengre er riktig.

Forslagets konsekvenser for inneklima – konsekvenser for helse

Det er lagt til grunn at forslaget skal ivare hensyn til brukernes helse. VKE vurderer at forslaget til regler går i riktig retning når det gjelder inneklima, men det er både av hensyn til brukernes helse og til byggets levetid behov for at det stilles nye krav til luftskifte. Byggene vil med de nye kravene til bygningskroppen (kuldebroer, vinduer mm) bli tettere. Dette gjøres uten at det foreslås å øke minimumskravene til luftskifte. Når lekkasjetall for boliger skjerpes fra 2,5 til 0,6 vil infiltrasjon og dermed samlet luftskifte reduseres. Ventilasjonsskravene i boliger må kompensere for dette for å ivareta miljø og helse. Det er i dag ulike krav til ventilasjon i boliger og næringsbygg.

VKE forslår følgende:

Ventilasjonsskravet for boliger endres slik at minimumskravet til luftvekslinger pr. time økes fra 0,5 til 0,6 (1, 2 til 1,44 m³ pr. time pr. m² gulvareal*)

*romhøyde på 2,4m

Det bør også gjøres endringer slik at metoden for å sette krav og dokumentere blir lik for boliger og næringsbygg.

Forslagets konsekvenser for VKEs medlemsbedrifter

Det vises til at myndighetene har lagt opp til et tett samarbeid med næringslivet i utarbeidelsen av forslaget til nye energikrav i bygg. Det vises også til at det i perioden etter at forslaget ble sendt ut på høring har vært avholdt en rekke informasjonsmøter, høringsmøter mm hvor DiBK har tatt imot innspill, oppklart misforståelser og svart på spørsmål. Dette oppfattes som svært positivt av våre medlemsbedrifter.

Slik forslag til nye energikrav er forelagt vil kravene til flere av de passive og aktive tiltakene grense mot det som er teknisk mulig. Flere påpeker at det må tas i bruk energieffektive oppvarmings- og kjøleløsninger for å få ned energibruk ytterligere. Bruk av varmepumper er ofte den mest kostnadseffektive, fleksible og energieffektive løsningen. Det tilbys i dag ulike varmepumpeløsninger for ulike typer bygg og det utvikles nå løsninger for mer energieffektive bygg med svært lavt energibehov. For å oppnå innovasjon og en videreutvikling av gode varmepumpeløsninger er hele verdikjeden i varmepumpebransjen avhengig av et fungerende marked for å stimulere til utdanning, rekruttering og profesjonalisering. Dette omfatter bl.a. importører, installatører, entreprenører, rådgivere som prosjekterer og eiendomsforvaltere. Hvis gjeldende forslag til nye energikrav innføres forventer vi at markedet for varmepumper reduseres betydelig og med det mye verdifull kompetanse som er bygget opp gjennom mange år.

For klimamarkedet generelt, vil forslaget slik det foreligger innebærer muligheter for aktivitet og verdiskaping. Det vil være behov for kompetanseheving for at formålet med reglene skal oppfylles. Dette må gjenspeile seg i det offentlige utdanningstilbudet og i minstekrav til kompetanse i «godkjenningsordningen».

Vennlig hilsen

VKE – Foreningen for ventilasjon, kulde og energi

Aud Børset

Daglig leder